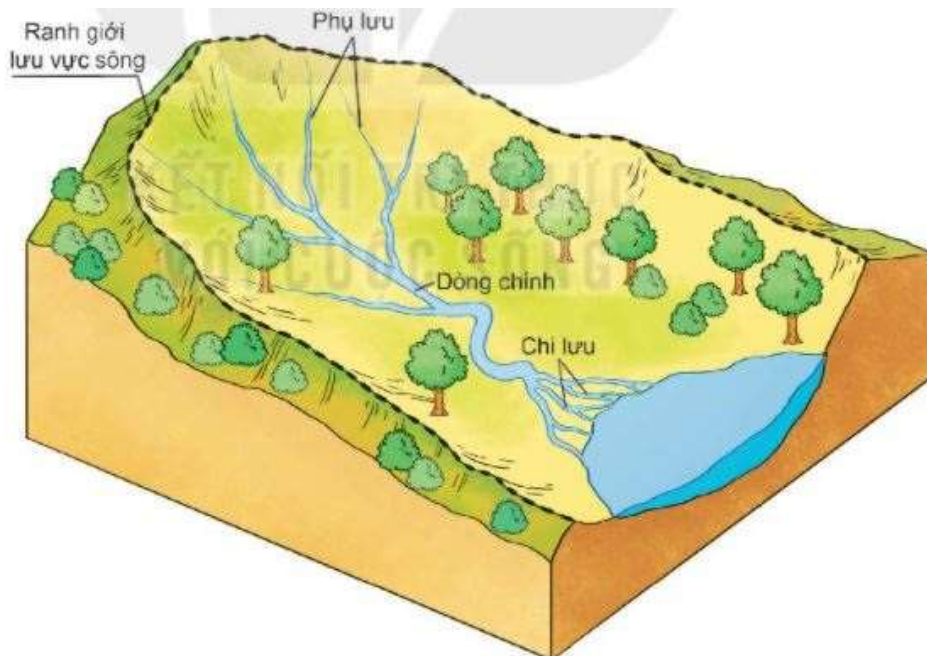

Bài 20: Sông và hồ. Nước ngầm và băng hà

Trả lời câu hỏi giữa bài Địa 6 Bài 20 (Kết nối tri thức)

Câu hỏi 1 trang 158 Địa Lí lớp 6: Sông, hồ

1. Đọc thông tin trong mục a và quan sát hình 1, em hãy mô tả các bộ phận của một dòng sông lớn.
2. Em hãy nêu mối quan hệ giữa mùa lũ của sông với nguồn cung cấp nước sông.

Hình 1. Mô hình hệ thống sông

3. Em hãy cho biết nước sông, hồ có vai trò thế nào đối với đời sống và sản xuất.
4. Đọc thông tin trong mục b, quan sát hình 2 và dựa vào hiểu biết của em, hãy cho biết việc sử dụng tổng hợp nước sông, hồ có thể mang lại những lợi ích gì. Nêu ví dụ.

Hình 2. Sử dụng tổng hợp nước hồ thủy điện Hoà Bình

Lời giải:

1. Các bộ phận của một dòng sông lớn gồm có:

- Sông chính là nơi toàn bộ nước của một con sông được cung cấp nước từ các phụ lưu và đổ ra biển, đại dương bằng chi lưu.
- Chi lưu là nơi sông đổ ra biển và đại dương.
- Ranh giới lưu vực sông là toàn bộ khu vực có thể cung cấp nước cho dòng chảy.
- Phụ lưu là các con sông nhỏ cung cấp nước vào dòng chảy chính.

2. Mối quan hệ giữa mùa lũ của sông với nguồn cung cấp nước sông

- Vào mùa lũ, mực nước trong lòng sông dâng cao.
- Những sông có nguồn cung cấp nước chủ yếu từ nước mưa thì mùa lũ trùng với mùa mưa.
- Những sông có nguồn cung cấp nước chủ yếu là tuyết tan thì mùa lũ trùng với mùa xuân.
- Những sông có nguồn cung cấp nước chủ yếu từ băng tan thì mùa lũ vào đầu mùa xuân.

3. Vai trò của sông, hồ đối với sản xuất và đời sống

- Làm thủy điện: thủy điện Hòa bình, Trị An, Thác Bà,...
- Nuôi trồng thủy sản nước ngọt.
- Phát triển vận tải đường sông.
- Du lịch, khu nghỉ dưỡng sinh thái: Hồ Ba Bể, hồ Grom, hồ Thác Bà,...
- Cung cấp nước tưới cho nông nghiệp và sinh hoạt,...

4. Sử dụng tổng hợp nước sông, hồ

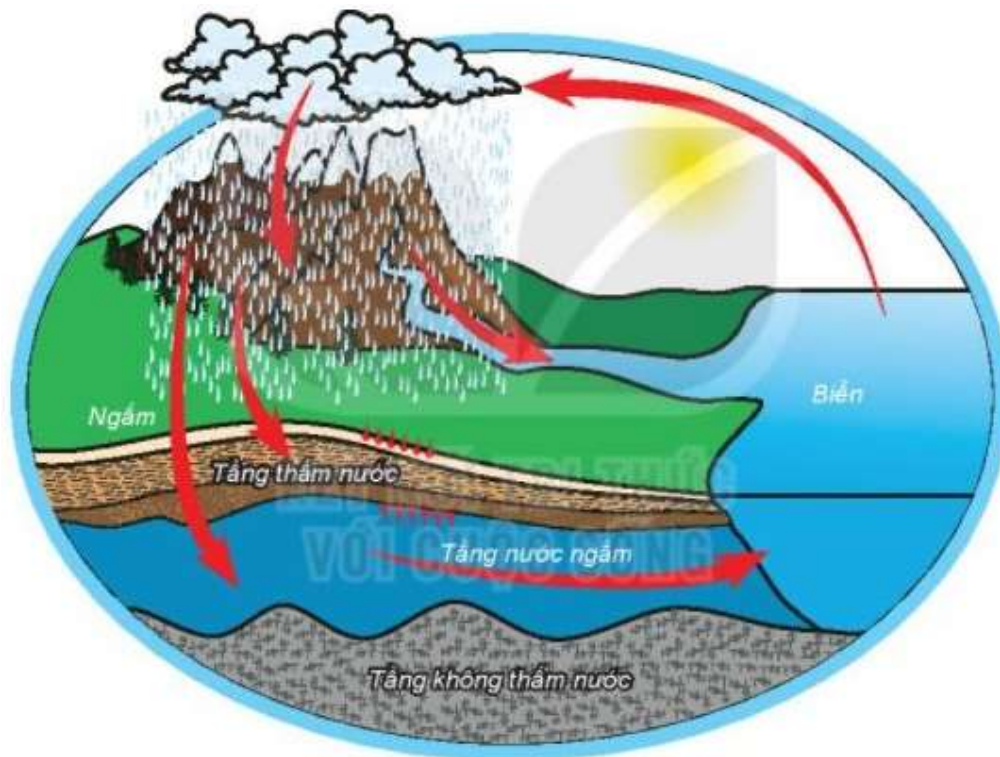
- Việc sử dụng tổng hợp nước sông, hồ có thể mang lại nhiều lợi ích:
  - + Hiệu quả kinh tế cao (thủy sản, thủy điện, du lịch,...).
  - + Hạn chế sự lãng phí nguồn tài nguyên nước.

+ Góp phần bảo vệ tài nguyên nước, tránh ô nhiễm,...

- Ví dụ: Phát triển thủy điện Hòa Bình không chỉ có giá trị về thủy điện, cung cấp nước tưới tiêu cho người dân vùng xung quanh, mà còn có giá trị du lịch, nuôi thủy sản,...

Câu hỏi 2 trang 161 Địa Lí lớp 6: Nước ngầm (nước dưới đất)

1. Dựa vào hình 3, em hãy cho biết nước ngầm được hình thành như thế nào?
2. Nước ngầm chủ yếu được sử dụng vào mục đích gì?
3. Nêu một số biện pháp sử dụng hợp lí và bảo vệ nước ngầm.

Hình 3. Sơ đồ sự hình thành nước ngầm

Lời giải:

1. Nước ngầm được hình thành: Sự hình thành nước ngầm là một vòng tròn khép kín, sau khi nước mưa rơi xuống đất một phần sẽ chảy ra các con sông, suối, ao, hồ và một phần thấm xuống đất, qua tầng thấm nước tạo thành nước ngầm. Nước ngầm sẽ chảy ra biển, đại dương và tham gia vào quá trình bốc hơi, tích tụ mây, tạo ra mưa.

2. Nước ngầm chủ yếu được sử dụng vào mục đích

- Nước ngầm là nguồn cung cấp nước sinh hoạt và nước tưới quan trọng trên thế giới.

- Nước ngầm góp phần ổn định, điều tiết dòng chảy của sông ngòi.
- Nước ngầm còn có vai trò cố định các lớp đất đá bên trên, ngăn chặn sự sụt lún.

3. Một số biện pháp sử dụng hợp lí và bảo vệ nước ngầm

- Xử lí các nguồn nước từ các khu công nghiệp, cơ sở sản xuất,... trước khi thải ra ngoài.
- Hạn chế sử dụng các loại phân bón, thuốc bảo vệ thực vật, hóa chất,...
- Sử dụng hợp lí và tiết kiệm nguồn nước ngọt.
- Xử lí nghiêm các tổ chức, cá nhân làm ô nhiễm các nguồn nước.
- Tích cực trồng và bảo vệ các loại rừng.
- Quy hoạch và xử lí chất thải nhựa, rác thải từ sản xuất và sinh hoạt,...

Câu hỏi 3 trang 162 Địa Lí lớp 6: Nêu vai trò của băng hà đối với tự nhiên và đời sống con người.

Lời giải:

Vai trò của băng hà đối với tự nhiên và đời sống con người:

- Góp phần điều hòa nhiệt độ trên Trái Đất.
- Cung cấp nước cho các dòng sông.
- Trong tương lai băng hà sẽ là nguồn cung cấp nước cho sinh hoạt, sản xuất,...

Giải luyện tập & vận dụng Bài 20 Địa lí 6 (Kết nối tri thức)

Luyện tập và Vận dụng 1 trang 162 Địa Lí lớp 6: Em hãy kể tên các nguồn nước ngọt quan trọng trên Trái Đất và tầm quan trọng của chúng đối với con người.

Lời giải:

- * Các nguồn nước ngọt quan trọng trên Trái Đất: sông, hồ, nước ngầm, băng hà.
  - * Tầm quan trọng của các nguồn nước ngọt đối với con người
- Sông, hồ
- + Phát triển giao thông, du lịch sinh thái.

- + Cung cấp nước cho sinh hoạt, nông nghiệp.
- + Đánh bắt và nuôi trồng thủy sản, làm thủy điện,...
- Nước ngầm
- + Cung cấp nước sinh hoạt và nước tưới quan trọng trên thế giới.
- + Góp phần ổn định dòng chảy của sông ngòi.
- + Cố định các lớp đất đá bên trên, ngăn chặn sự sụt lún,...
- Băng hà
- + Góp phần điều hòa nhiệt độ.
- + Cung cấp nước cho các dòng sông,...

Luyện tập và Vận dụng 2 trang 162 Địa Lí lớp 6: Thu thập thông tin và cho biết trong các sông: sông Đà, sông Luộc, sông Đuống, sông Lô, sông nào là lưu phụ, sông nào là chi lưu của sông Hồng.

Lời giải:

Các phụ lưu, chi lưu của sông Hồng là

- Phụ lưu: sông Đà, sông Lô.
- Chi lưu: sông Đuống, sông Luộc.

Luyện tập và Vận dụng 3 trang 162 Địa Lí lớp 6: Việc khai thác nước ngầm vượt quá giới hạn cho phép sẽ gây ra hậu quả như thế nào?

Lời giải:

Học sinh tìm kiếm thông tin trên sách, báo, internet...

Một số hậu quả thường thấy khi khai thác nước ngầm vượt quá giới hạn cho phép

- Mực nước ngầm hạ thấp khiến cho mặt đất bị sụt lún nghiêm trọng.
- Chất lượng của nước ngầm bị suy giảm, nguồn nước ngầm giảm.
- Tình trạng sụt giảm mạch nước ngầm gây ra hiện tượng nhiễm mặn tầng nước ngầm.

- Nguồn nước ngầm và tầng mạch nước ngầm bị ô nhiễm,...

Lý thuyết Địa lí lớp 6 Bài 20 (Kết nối tri thức)

1. Sông, hồ

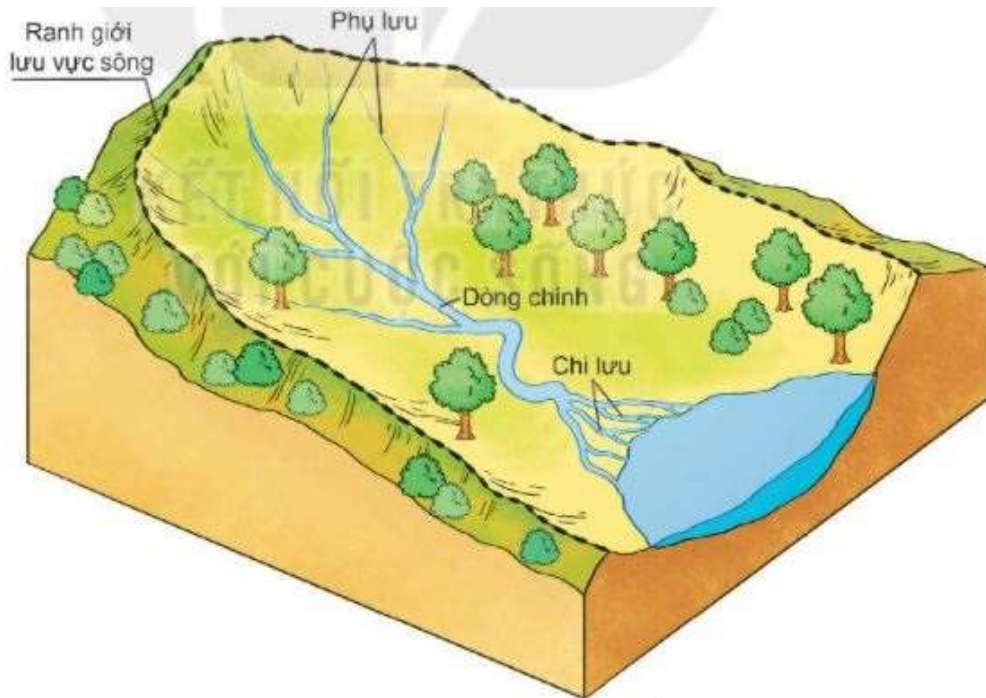
a) Sông

- Sông là dòng chảy thường xuyên của nước, tương đối ổn định trên bề mặt lục địa.

- Nguồn cung cấp cho sông: Nước mưa, nước ngầm, băng tuyết tan.

- Lưu vực sông là diện tích đất đá cung cấp nước thường xuyên cho sông.

- Hệ thống sông là sông chính cùng phụ lưu, chi lưu hợp lại tạo thành.

Hình 1. Mô hình hệ thống sông

b) Sử dụng tổng hợp nước sông, hồ

- Nước sông, hồ được con người sử dụng vào nhiều mục đích: Giao thông, du lịch, nước cho sinh hoạt, tưới tiêu, đánh bắt và nuôi trồng thủy sản, làm thủy điện.

- Mục đích sử dụng tổng hợp nước sông, hồ

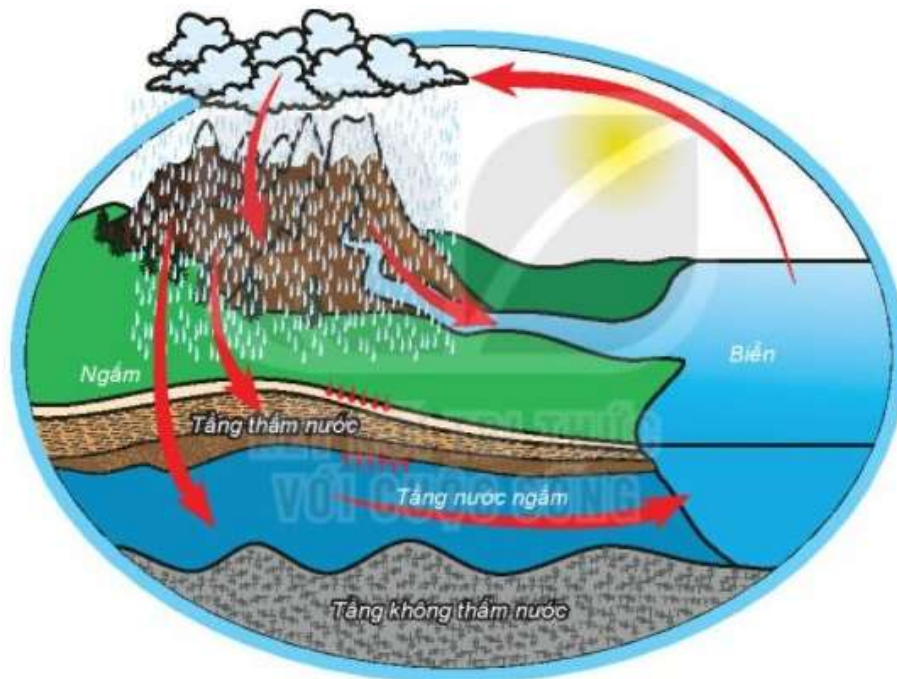
+ Nâng cao hiệu quả kinh tế.

- + Tránh lãng phí nguồn tài nguyên.
- + Bảo vệ tài nguyên nước.

2. Nước ngầm (nước dưới đất)

- *Khái niệm:* Nước ngầm là nước nằm trong tầng chứa nước thường xuyên dưới bề mặt đất.
- *Các yếu tố tạo nên lượng nước ngầm:* Lượng nước ngầm nhiều hay ít, mực nước ngầm nông hay sâu phụ thuộc vào địa hình, nguồn cung cấp nước và lượng bốc hơi,...
- *Vai trò*
  - + Nguồn cung cấp nước sinh hoạt và nước tưới quan trọng trên thế giới.
  - + Góp phần ổn định dòng chảy của sông ngòi.
  - + Cố định các lớp đất đá bên trên, ngăn chặn sự sụt lún.

Hình 3. Sơ đồ sự hình thành nước ngầm

3. Băng hà (sông băng)

- Đặc điểm

- + 10% diện tích lục địa được bao phủ bởi băng hà.
- + Băng hà chủ yếu ở châu Nam cực và đảo Gron-len.

- Vai trò của băng hà đối với tự nhiên và đời sống con người

- + Góp phần điều hòa nhiệt độ trên Trái Đất.
- + Cung cấp nước cho các dòng sông.
- + Nguồn cung cấp nước cho sinh hoạt, sản xuất,... trong tương lai.